

УДК 911.3

Крук М.Ю.

МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЯК ПІДГРУНТЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

В даній статті розглянуто особливості міжкультурних контактів України та Великої Британії в контексті двосторонніх економічних, соціальних та культурних відносин.

This article discusses the features of intercultural contacts of Ukraine and Great Britain in the context of bilateral economic, social and cultural relations.

Постановка проблеми та її актуальність. Дипломатичні відносини між Україною та Великою Британією встановлені у листопаді 1991р., коли в Києві було відкрито Генеральне Консульство Великої Британії, яке стало посольством цієї держави в Україні лише в січні 1992р. Крім цього, Об'єднане Королівство визнало Україну як незалежну державу 31 грудня 1991р. З цього часу відбувається поглиблення британсько-українських зв'язків, що виявляється у збільшенні співробітництва обох країн в економічній, політичній, військовій та соціокультурній сферах. Сьогодні Велика Британія, як провідний учасник сучасних міжнародних процесів і структур, є одним із ключових партнерів України в західному напрямку її зовнішньої політики, що і зумовлює актуальність теми даної статті.

Джерела і публікації. Серед наукових досліджень, присвячених даному питанню, слід відмітити праці А. В. Грубіянка (“Українсько-британські відносини на рубежі ХХ і ХХІ ст. в контексті формування нового геополітичного простору”), Г.В.Гончарова (“Формування правової основи українсько-британського економічного співробітництва у 1991-2004 рр.”), В. Луціва (“Українсько-англійська культурна акція: [Про фестиваль українських мистецьких подій у Великобританії]”) та В. Майкова (“Без істотних проривів: Українсько-Британські торговельно-економічні відносини за сучасних умов”), а також Н. Яковенко, Ю. Крушинського, І. Храбана, В.Дударьова, М. Пічугіної, О. Неприцького. Зміст статей цих науковців спрямований на розкриття особливостей двосторонніх українсько-британських відносин в тих чи інших сферах співробітництва.

Метою статті є розкриття головних особливостей міжкультурних контактів Великої Британії та України за допомогою аналізу різних форм співпраці країн. Міжкультурні відносини України та Великої Британії

обумовлені, в першу чергу, наявністю української діаспори у Сполученому Королівстві, яка, відповідно складає понад 25 тис. українців. Також було створено Союз Українців Великої Британії, який займається не лише організаційною діяльністю, а й виданням періодичних видань українською мовою, сприянням школам українознавства, де вивчають українську мову, літературу та історію.

Україна та Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії мають багато спільних інтересів у торговельно-економічній та інвестиційній сфері. Основні напрямки економічної співпраці українських та британських компаній і підприємств включають, зокрема, інвестиції британських компаній в економіку України; традиційну торгівлю товарами; надання послуг, в першу чергу туристичних; участь у виставках, ярмарках, конференціях тощо. Обсяг прямих іноземних інвестицій Великої Британії в Україну на 2009р. склав 5,9% від загального показника.

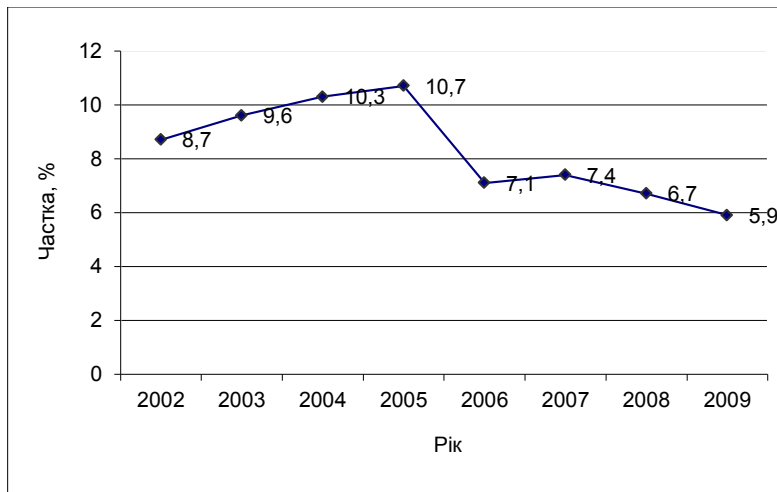

Рис. 1. Динаміка частки Великої Британії в обсязі прямих іноземних інвестицій до України період 2002 – 2009рр. [1]

Яскравими прикладами вдалого співробітництва в інвестиційній сфері стали проекти будівництва маслопереробного заводу компанією Cargill та вкладення коштів у Прилуцьку тютюнову фабрику компанією British American Tobacco.

Найбільшими торговельними партнерами України серед британських компаній залишаються Procter & Gamble (товари побутової хімії), GlaxoSmithKline (ліки), British American Tobacco та Rothmans International (тютюнові вироби), Cargill (сільськогосподарська техніка), Zeneca International (агропромислова хімія), які через представницькі офіси своїх компаній в Україні налагодили збут товарів масового споживання. Деякі з них (Cargill, Zeneca International) також імпортують товари українського виробництва, насамперед сільськогосподарські. Крім цього, на території України активно діють такі потужні компанії як British Petroleum, Shell, Regal Petroleum, JXN Oil&Gas, які, володіючи новими технологіями,

великим досвідом та фінансовими ресурсами, допомагають у розвідці нових родовищ нафти і газу.

Сфера послуг двостороннього економічного співробітництва представлена у першу чергу британською часткою „великої шістки” світових лідерів аудиту і консалтингу: Deloitte and Touche, Ernst and Young, KPMG, PriceWaterhouseCoopers, які працюють безпосередньо в Україні. Крім того, в Україні працюють британські юридичні, страхові та транспортні фірми (Baker&McKenzie, Lawrens Graham Aon Group International, British Airways тощо), а також Ove Arup & Partners International Ltd (проектувальні, інженерні, планувальні та ділові послуги), Linx Construction (послуги з конструкції та управління), B.C. Toms&Co (консалтинг), Mott MacDonald Ukraine (консалтингові та інженерні послуги (нафта та газ, транспорт, здоров'я, освіта), Dinternal (офіційний постачальник наукових та освітніх книжок Longman, відкриття власних книгарень), International House (торгівля підручниками англійської мови британських видавництв). Також важливим напрямком співпраці являється і освітня сфера, яка на сьогодні представлена широкомасштабною діяльністю Британської Ради в Україні. Вона являється департаментом уряду Великої Британії, що займається поширенням британської культури в інших державах, в тому числі і в Україні. Серед напрямків її діяльності можна відмітити створення навчально-викладацьких центрів, яких на сьогодні є 5 (у Києві, Харкові, Донецьку, Одесі та Львові), керівництво міжнародним тестуванням з англійської мови IELTS, надання можливостей для освіти та трудової діяльності за кордоном, у тому числі в самому Сполученому Королівстві, створення таких міжнародних проектів як “Англійська заради миру”, «Європа за безпечний клімат», «Енергоефективність», «Міжнародні навігатори», «Європейська інтеграція».

Не менш пріоритетним напрямком соціокультурного співробітництва України та Об'єднаного Королівства являється туристична діяльність. За даними 2009 р. до України прибуло близько 67 тисяч британських громадян, з яких понад 36 тис. чол. (53%) приїхали з туристичною метою. Кількість виїжджаючих українських туристів до Великої Британії постійно збільшується. Так, станом на 2008-2009рр. вона зросла на 36%, і на 2009р. туристичний потік українців до Великобританії склав понад 46 тис. осіб.

Серед найбільш популярних напрямків в Україні, то британці вибирають Київ (0,12% від загальної кількості іноземних туристів, що прибули в Україну, 57% від загальної кількості британських туристів в Україні, тобто 7980 чол.), Крим (2,1% від загальної кількості іноземних туристів, що прибули в Україну, 25% від загальної кількості британських туристів в Україні, тобто 3500 чол.) і Західну Україну (0,14 % від загальної кількості іноземних туристів, що прибули в Україну, 18% від загальної кількості британських туристів в Україні, тобто 2520 чол.). [2]

Що ж до українських туристичних операторів, то вони пропонують широкий спектр різних подорожей в ті чи інші куточки Великої Британії. Першість тримає Лондон, де важливе значення має не лише історико-культурний, а й діловий туризм. До того ж, великою популярністю користуються столиці історико-географічних регіонів Великої Британії (Белфаст, Единбург, Кардіфф), замки та архітектурні пам'ятки (Стоунхендж, замки Бленем, Вінзор, Уорік, Алнвік), природні пам'ятки (Озерний край, Скелястий край), студентські містечка (Оксфорд та Кембридж), а також великі міста такі як Ліверпуль, Стратфорд-на-Ейвоні (батьківщина Шекспіра), Глазго, Ноттінгем, Ньюкасл, Йорк. Окрім екскурсійних турів, великої популярності в останні роки набули тури вихідного дня, літні міжнародні мовні курси та освітні програми. Провідне значення має і участь обох країн у спільних багатосторонніх заходах. Одним із найвідоміших є прийняття Ризької хартії про автентичність та історичну реконструкцію культурної спадщини (2000р.), яку поряд з Україною та Великою Британією підписали також Естонія, Латвія, Литва, Білорусь, Канада та США. Метою даного договору є заборона реконструкції історико-культурних пам'яток за винятком визначених випадків.

Україна та Велика Британія мають різні напрямки співпраці, зокрема в економічній та інвестиційній, соціокультурній та політичній сферах, основою яких є двосторонні угоди та договори в контексті Україна-ЄС, а також створені деякі українсько-британські організації: Всепартійна парламентська група для зв'язків з Україною, що представлена в парламенті Об'єднаного Королівства, Британсько-Українська правнича асоціація (заснована 1993 р.), Британо-Українська комерційна палата (1997 р.), Україно-Британський Сіті Клуб (2005 р.), Шотландська фундація «Друзі України» (2005 р.), Британсько-Українське Товариство (2007 р.). Велика Британія входить в десятку країн, які є найбільшими інвесторами в економіку нашої держави. Незважаючи на те, що цей показник має тенденцію до зниження на сучасному етапі, він є відносно високим у порівнянні з іншими країнами. Найбільш привабливими галузями господарського комплексу для британських інвестицій являються нафтогазова, хімічна, тютюнова промисловість, сільськогосподарське машинобудування, а також консалтингові, транспортні, юридичні, страхові та інші ділові послуги. Особливо важливою є співпраця в галузі освіти, головною базою для якої є двостороння угода Кабінету Міністрів України та Сполученого Королівства про співпрацю в галузях освіти, науки та культури. Відповідно до цього нормативно-правового акту, Британська Рада діє як головний агент уряду Великої Британії щодо виконання положень цієї угоди. Також важливим є налагодження між культурних контактів між обома державами в туристичній галузі, що виявляється у постійному збільшенні туристичного потоку як британських туристів до України, так і українських до Великої Британії. Результатом двосторонніх відносин Великої Британії та України також стало налагодження контактів

між деякими українськими та британськими містами, тобто створення так званих міст-побратимів. До них належать Вінниця і Пітерборо, Львів та Рочдейл, Одеса та Ліверпуль, Горлівка та Барнслі, Донецьк та Шеффілд, Луганськ та Кардіфф.

Отже, двосторонні відносини України та Великої Британії беруть початок з 1992р. Відповідно, протягом цього періоду було підписано багато угод та договорів, що врегульовують різні форми співпраці обох країн, що сприяють європейській інтеграції України, а також вирішенню багатьох соціальних, економічних та політичних проблем за допомогою міжнародного досвіду та відповідно до міжнародних стандартів.

1.Державний комітет статистики України. 2.Державна служба туризму та курортів